

Масъалаҳои рамазони

[Тоҷики – Tajiki – طاجيکيۃ]

Шайх Абдуллоҳ ибни Ҷоруллоҳ ал-
Ҷоруллоҳ

Тарҷумаи Ҳомидов Мисбоҳиддин

2011 - 1432

IslamHouse.com

﴿ خلاصة الكلام في أحكام الصيام ﴾

«باللغة الطاجيكية»

الشيخ عبد الله بن جار الله الجار الله

ترجمة: مصباح الدين حميدوف

2011 - 1432

IslamHouse.com

Масъалаҳои рамазони

Бародару хоҳари мусулмонам! Пеш аз ҳама шуморо ба қудуми моҳи мубораки рамазон табрику муборакбод гуфта аз Худованд таманои онро дорам ки ҳамаи тоъатҳову ибодатҳои шуморо дар номаи аъмолатон сабт намуда ва аз фирдавси аъло бенасибатон нагардонад.

Ба муносибати қудуми ин моҳи шариф мехоҳам барои шумо аҳкому шартҳо ва воҷиботу суннатҳо ва мустаҳаботи рузаро бо шакли мухтасар пешкаш менамоям, то ки ба ёд доштани фаҳмидани онҳо бароятон осон гардад, ҳамаи ин аҳком аз суҳанони Худованд ва Паёмбар (с) ва уламои мучтаҳидин гирифта шудааст, ва ба хоҳири тулони

нагардидани мавзӯ далилҳояшонро дар инҷо зикр накардем.

Аз Худованд таманои онро дорам, ки нависанда ва хонандаву шунавандаи ин навиштаҳоро шомили раҳмати худ гардонад.

Маънои руза: Нахурдан ва наошомидан ва мучомаъат накардан бо зан ба хотири наздики бо Худованд.

Вақти руза: Аз даромадани вақти намози бомдод (дамидани рушнои фачр) то ғуруби офтоб.

Ҳукми рузаи моҳи рамазон: руза доштани моҳи рамазон фарз аст, ва у чаҳорум рукни ислом мебошад.

Моҳи рамазон бар ки фарз аст?: Моҳи рамазон бар ҳар мусалмони болиғу оқил ва бар ҳарки қудрати гирифтани онро дошта бошад фарз аст.

Шартҳои фарзи руза чаҳорто мебошанд:

- 1) **Ислом:** Барои ғайри мусулмон руза доштан фарз нест то ин ки мусулмон шавад.
- 2) **Ақл:** Барои девона руза доштан фарз нест то ин ки ақлаш баргардад.
- 3) **Балоғат:** Барои ноболиғ руза доштан фарз нест то ин ки ба сини балоғат бирасад, локин ба хотири ин ки одат намояд ба рузадори амр карда мешавад.
- 4) **Қудрат:** Ҳарки қудрати руздориро надошта бошад, мисли беморие ки умеди шифо ёфтаниро надошта бошад, ё ин ки бо сабаби пиронсоли натавонад руза бидорад, барои ин гуна одамҳо руза доштан фарз нест, локин бояд ба

ҷои ҳар як рузи руза як мискинро таъом бидиҳанд.

Шартҳои қабули руза

- 1) **Ислом:** Рузадории ғайри мусулмон қабул нест, то ин ки мусулмон шавад.
- 2) **Ақл:** Рузадории девона қабул нест, то ин ки ақлаш баргардад.
- 3) **Шиносои:** Рузадории кудак қабул нест то ин ки ақлаш пурра гардад ва фарқ кунад.
- 4) **Пок гардидан аз хуни ҳайз:** Рузадории зане ки дар ҳолати ҳайз аст қабул нест, то ин ки хуни ҳайзаш боз истад.
- 5) **Пок гардидан аз хуни нифос:** Рузадории зане ки дар ҳолати нифос аст қабул нест, то ин ки хуни нифосаш пок гардад.

6) Ният: Рузадор бояд дар моҳи рамазон ҳар шаб нияти рузаи фардояшро бикунад агарчи бо дил ҳам бошад.

Суннатҳои руза шашто мебошанд

- 1) Ба таъхир гузоштани саҳархури то охири шаб, то наздикии азони бомдод.
- 2) Ифтор намудан дар авали вақт, ҳангоми офтобнишини.
- 3) Зиёд намудани амалҳои хайр, мисли намозҳои панҷгонаро дар вақташ бо ҷамоат хондан, ва адо намудани закот бар мустаҳиконаш, зиёд хондани намозҳои нофила, ва садақаву хондани қурон, ва дуъову истиғфор намудан.
- 4) Ҳангоми бо мушкилот рубару шудан бо шахсе ба ҷои он ки дашном бидиҳад, бигуяд ки ман рузадорам то ки савоби бузургеро соҳиб гардад.

5) Рузадор ҳангоми ифтор ҳар дуъоеро ки бихоҳад бикунад, мисли ин дуъо: "Аллоҳума лака сумту, ва ғала ризқика афтарту, фатақабал минни иннака анта самиғул ғалим" яъне: "Боро илоҳо! Барои ту руза доштам, ва аз ризқи ту ифтор намудам, пас ин рузаи манро бипазир, ҳамоно ту шунаво ва доно ҳасти".

6) Агар шароит дошта бошад бо хурмои навпухта (Рутаб) ифтораҷро шуруъ намояд, ва агар пайдо нашуд бо хурмои пухта, ва агар пайдо нашуд бо об.

Чанд масъалае дар бораи касоне руза дошта наметавонанд

Беморе ки руза дори барояш зарар меорад, ё мусофире ки сафари қаср дорад, руза надоштанишон беҳтар аст, ва агар руза доштан қабул аст, ва агар

руза надоштанд ҳангоми шифо ёфтанд аз бемори, ё баргаштанд аз сафар, бояд рузҳои гузашташонро қазо бидоранд.

Занҳое ки ҳайзу нифос мебинанд руза намедоранд, ва агар руза бидоранд қабул нест, ва баъди покшуданашон ба ҷои рузҳои гузашта руза хоҳанд дошт.

Ҳомиладор ё зане ки тифлашро шир медихад, агар хавф дошта бошанд ки рузадори барои тифлашон зараре мерасонад рузаҳояшонро меҳуранд ва баъди рафъи мушкилот қазояшро медоранд, ва ба ҷои ҳар рузе ки руза надошта буданд, мискинеро таом медиханд, ва агар руза бидоранд қабул аст, ва агар гумон дошта бошанд ки бо сабаби рузадори бар худашон зараре мерасад руза намедоранд, ва сипас

рузҳои руза надошташонро қазо медоранд.

Оқизе ки бо сабаби пиронсоли ё беморие ки умеди шифо ёфтандро надорад, рузаашро меҳурад ва ба ҷои ҳар як рӯз як мискинеро ба миқдори ним соъ (якуним кило тақрибан) таъом медиҳад.

Амалҳои рузаро ботил месозад

1) Ҷимӯи дар моҳи рамазон ҳангоми рузадори ҳаром аст, ва ҳарки ин амалро анҷом бидиҳад барояш ҳам қазо ва ҳам кафора воҷиб мегардад, ва кафора озод намудани ғулом аст ва агар тавоноӣ онро надошт ду моҳ рузаи пайдарпай доштан аст ва агар тавоноӣ онро надошт таъом додани шаст мискин аст.

2) Задани сузандоруи қуватбахш, ва ё инки хун додани беморе ки бо сабаби ҷароҳат хунашро аз даст додааст, рузаро ботил мегардонад, ва аммо сузандоруе ки қувват намебахшад, дар ин масъала олимон ихтилоф кардаанд баъзеҳо мегуянд ки рузаро мешиканад ва баъзеҳо мегуянд ки рузаро намешиканад, локин беҳтараш он аст ки агар зарурат набошад сузандору назанад то ин ки вақти ифтор шавад.

3) Хориҷ намудани мани дар бедори бо даст ё истимтоъ бо зане бо ихтиёри худ, рузаро ботил месозад аммо хориҷ шудани мани дар хоб рузаро ботил намесозад.

4) Хориҷ шудани хуни ҳаиз ва нифос, ҳар вақтоки зан хуни ҳайз ё нифосашро дид, рузааш ботил мегардад.

4) Шуридани дил ва ихроҷи таому шароб аз тариқи даҳорн бо ихтиёр, ва агар бе ихтиёр хориҷ гардад ишколе надорад.

5) Муртад шудан аз дини ислом низ рузаро ботил месозад.

Рузаҳои мустаҳаб

1) Рузаи шаш рузи моҳи шавол баъд аз рамазон, савоби онро дорад ки гуё як сол руза гирифтааст.

2) Рузаи рузҳои душанбе ва панҷшанбе, дар ин ду руз амалҳо дар назди Худованд пешкаш карда мешаванд.

3) Рузадории се рузи ҳар моҳ, савоби як сола рузадорию мегирад, чунки барои ҳар як кори нек даҳ савоб навишта хоҳад шуд, ва беҳтар он аст ки рузҳо сиздахум

ва чаҳордахум ва понздаҳуми моҳро руза бигиранд.

4) Руза доштани нуҳ рузи моҳи зулҳиҷча.

5) Руза доштани нуҳум ва даҳуми моҳи муҳаррам.

Рузҳое ки руза доштанашон ҳаром аст

1) Руза доштани рузи шак, ва у рузи сиюми моҳи шаъбон мебошад.

2) Руза доштани рузҳои иди қурбон ва иди рамазон.

3) Руза доштани рузҳои ташриқ ба ҷуз аз ҳоҷиёне ки ҳаҷи таматуъ ва қорин мекунанд ва қудрати қурбониро надошта бошанд, ва он рузҳои ёздаҳум ва дувоздаҳум ва сездаҳуми моҳи зулҳиҷча мебошад.

- 4) Рузи чумъаро махсус гардонидан барои рузадори.
- 5) Руза доштани зан рузаи нафли бе ичозати шавҳараш.

Хусусиятҳои моҳи рамазон

- 1) Руза доштани моҳи рамазон чаҳорумин рукни ислом аст
- 2) Дар моҳи рамазон намози таровеҳ ва дар даҳҳаи охираш шабзиндадори мебошад
- 3) Дар ин моҳ Қурон нозил шудааст
- 4) Дар моҳи рамазон ҷанги Бадр руй дода буд, ки Худованд дар он ҷанг ҳақро аз ботил ҷудо сохт, ва мусулмононро нусрат бахшиду кофирону мушрикони сарнагун сохт

5) Фатҳи макка дар моҳи рамазон руи дода буд, ки баъд аз он мардум гуруҳ гуруҳ дохили ислом шуданд

6) Дар ҳадисе омадааст ки намози нофила дар моҳи рамазон савоби намози фарзиро дорад

7) Буи оби даҳони рузадор дар назди Худованд аз буи миск ҳам хушбуйтар аст.

8) Малоикаҳо барои рузадорон талаби мағфират менамоянд, то ин ки ифтор намоянд.

9) Худованд дар моҳи рамазон ҳар руз ҷаннатро зинат медиҳад, ва уро хитоб мекунад: **"Наздик аст ки бандагони солеҳи ман машақатҳо ва мушкилотҳояшонро паси сар мекунанду сипас ба суи ту меоянд"**

10) Дар моҳи Рамазон дарҳои ҷаннат боз мегарданд ва дарҳои дузах баста хоҳанд шуд.

11) Дар ин моҳ шаби қадр аст, ки аз ҳазор шаб беҳтар аст, пас ҳарки аз ибодати ин шаб маҳрум гардад гуё аз тамоми чиз маҳрум гаштааст.

12) Дар охирин шаби моҳи шарифи Рамазон гуноҳони рузадорон бахшида хоҳад шуд .

Насиҳатҳо

1) Рамазонро бо имону ихлос руза бигир то ки Худованд тамоми гуноҳони гузаштаатро бибахшад.

2) Нашавад ки рузе аз рузҳои рамазонро бе узри шаръи руза надори ки ин кор аз гуноҳони кабира мебошад.

- 3) Кушиш кун ки намози таровеҳ ва шабзиндадории даҳаи охири моҳи рамазонро тарк накуни то ки Худованд гуноҳони гузаштаатро бибарзад.
- 4) Кушиш кун ки либосу таъому нушокият аз ҳалол бошад, то ки амалҳо ва дуъоят қабул гардад.
- 5) Агар шароит дошта боши як чанд рузадорро ифтор бидех, то ки баробари савоби онҳо соҳиби аҷру савоб гарди.
- 6) Дар моҳи рамазон бисёр садақа кун ки беҳтарин садақа садақаи моҳи рамазон аст.
- 7) Кушиш кун дар рамазон умра намои чунки умра дар рамазон савоби ҳаҷро дорад.
- 8) кушиш кун ки суҳуратро то наздикиҳои азон бишоми.

9) Кушиш кун ки баъди ғуруби офтоб дарҳол ифтор намои то ки муҳабати Худовандро соҳиб гарди.

10) Забонатро аз дуруғу тухмат ва ғайбату дашном ва суханчиниву фаҳшо нигоҳ бидори, чунки ин амалҳо рузаи инсонро ноқис мегардонанд.

Закоти фитр

Барои ҳар як мусулмон воҷиб аст ки ба ҷои худ ва баҷои аҳду оилае ки масъули онҳост закоти фитр бидиҳад.

Миқдори закоти фитр як соъи набави аз кути (хуроквории асоси) ватан мебошад.

Миқдори соъи набави чаҳор муд мебошад ки баробар ба дувуним кило аст.

Аз ҳама закоти фитри хубтар ҳамон чизе аст ки фақирон ба он эҳтиёҷ дошта бошанд.

Вақти баровардани закот рузи ид ва пеш аз намози ид ё ин ки як ё ду руз пеш аз рузи ид мебошад.

Ҷоиз аст ки чанд нафар закоти фитрашонро ба як нафар бидиҳанд ва як нафарҳам метавонад ки закоташро ба чанд нафар бидиҳад.

Мустаҳиқони закот фақирон сипас мискинҳо ва сипас қарздорон мебошанд.

Ҳикмати закоти фитр онаст ки инсонро аз ҳар кутоҳие ки дар моҳи рамазон карда буд пок месозад, ва фақирону мискинонро шодмон месозад, то ки рузи ид ҳама якҷоя хурсанди кунанду аз пушти ризқу рузи саргардон нашаванд,

ва ин чунин шукргузориест Худовандро ба хоџири он ки барои бандаи закотдеҳ муясар гардонд ки рамазонро то охир руза дошт.

Аз Худованд умеди онро дорам ки рузадори ва тамоми ибодатхоямонро қабул намояд.